

Finansdepartementet
Budgetavdelningen
103 33 Stockholm

Vår referens
Erik Gustaf Ageberg

Datum: 2020-10-30

fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.ba.tot@regeringskansliet.se

Er referens/Dnr
Fi2020/02668/BATOT

Remissvar

Kontroll för ökad tilltro – en ny myndighet för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen (SOU 2020:35)

Företagarna har getts möjlighet att lämna synpunkter på det rubricerade förslaget och får anföra följande.

Förslaget i korthet

Utredningen föreslår att ett system med transaktionskonto införs för hantering av utbetalningar från de statliga välfärdssystemen och Skatteverket. De myndigheter vars utbetalningar ska ingå i systemet med transaktionskonto är Arbetsförmedlingen, CSN, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket. Endast förmåner, stöd, skatter och avgifter ska utbetalas via systemet med transaktionskonto. Det bör bli möjligt för kommuner att frivilligt ansluta sig. Arbetslöshetskassornas utbetalningar ska inte ingå i systemet med transaktionskonto. I stället föreslås en uppgiftsskyldighet för arbetslöshetskassorna som bland annat omfattar beslut om förmåner vilket innefattar såväl grundbeslut som utbetalningsbesked.

I betänkandet föreslås vidare inrättandet av en ny myndighet för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar – Myndigheten för utbetalningskontroll. Myndigheten för utbetalningskontroll ska administrera systemet med transaktionskonto, göra dataanalyser och urval i syfte att upptäcka och förhindra felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen, samt stödja och följa statliga myndigheters och arbetslöshetskassors arbete med att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

Dataanalyser och urval i syfte att upptäcka och förhindra felaktiga utbetalningar till företag och andra juridiska personer ska kunna ske baserat på särskild information som rör företagen eller de juridiska personerna och deras företrädare. Därför föreslås att en rad information samlas in från myndigheter gällande företagen eller de juridiska personerna. Från Skatteverket ska exempelvis även uppgifter om omprövningsbeslut rörande skatter och avgifter till nackdel för företag och andra juridiska personer kunna krävas in och ligga till grund för analys. Även beslut om återkallelse av godkännande för F-skatt och företrädaransvar kan samlas in. Eventuella förseningsavgifter från Bolagsverket och skulder hos Kronofogdemyndigheten bland företags företrädare ska också begäras in.

Företagarnas synpunkter

Inledningsvis bör det understrykas att Företagarna står bakom ambitionerna att stävja fusk, missbruk och osund konkurrens i välfärdssystemen. Brottslighet drabbar företag genom en snedvriden konkurrens, minskad lönsamhet och lägre tillväxt, varför det är avgörande att komma till rätta med denna typ av kriminalitet.

Företagarna har tidigare kritiserat förslag som syftat till att komma åt osund konkurrens, men som de facto resulterat i förslag för att förenkla arbetet för myndigheter. Välmenande som dessa ambitioner har varit ska aldrig företag belastas för att myndigheters processer ska förenklas – i synnerhet om det innebär att företagens arbetsbelastning och kostnader ökar. Av den anledningen är det välkommet med ett konstruktivt förslag där staten använder sina egna resurser för att komma till rätta med osund konkurrens och missbruk av välfärdssystemen.

Företagarna noterar att inte heller denna utredning presenterar någon kvantitativ empiri gällande att "företag används för brott" utan lutar sig mot anekdoter.

Företagarna har tidigare riktat kritik mot att skattekontot har använts som ett transaktionskonto för utbetalningar av statliga stöd och ersättningar. Av den anledningen är det välkommet med ett renodlat transaktionskonto som utredningen föreslår.

Företagarna tillstyrker förslaget om att införa ett system med transaktionskonto för hantering av utbetalningar från de statliga välfärdssystemen och Skatteverket.

Behovet av en ny myndighet kan emellertid ifrågasättas. Systemet med transaktionskonto och dataanalyser torde mer kostnadseffektivt kunna ligga under en befintlig myndighet än i en nystartad myndighet.

Införande av en ny myndighet skulle dock vara en tydlig signal om att regeringen prioriterar frågan och att myndigheten kan ha en förebyggande effekt, som utredningen menar, men det kan ifrågasättas om det är tillräckligt goda skäl att starta en myndighet för 150 miljoner kronor.

Företagarna avstyrker förslaget om inrättandet av en ny myndighet för utbetalningskontroll. Istället föreslår Företagarna att en befintlig myndighet ansvarar för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen och administrera systemet med transaktionskonto.

Utan att för den delen förminska förekomsten av felaktiga utbetalningar inom välfärdssystemen, oroas Företagarna över misstänkliggörandet av företagare som följer myndigheten för utbetalningskontroll. De dataanalyser och urval som föreslås, i syfte att upptäcka och förhindra felaktiga utbetalningar till företag och andra juridiska personer, riskerar att i förlängningen leda till en vandelsprövning av företagare.

Förseningsavgiften utgör i sig ingen tillförlitlig information om olovlig eller felaktig användning av välfärdssystemen. Förseningsavgifter är en administrativ avgift och innebär inte per definition att fel har begåtts. Vidare kan förseningsavgifter bero på myndigheters

handläggning vilket visats i samband med Coronakrisen.¹ Detta är en väsentlig skillnad från skulder som finns registrerade hos Kronofogden där beslut föreligger om indrivning.

Företagarna anser att frågan om informationsinsamling behöver klargöras betydligt, både utifrån syfte och effekt relaterat till informationens innehåll.

Datum, enligt ovan

Fredrik Östbom
Samhällspolitisk chef

Erik Gustaf Ageberg
Näringspolitisk expert

¹ Se bolagsverket om handläggningstider: <https://bolagsverket.se/om/oss/corona/coronavirusets-paverkan-pa-forseningsavgifter-1.20714> "förseningsavgift är tvingande på så sätt att Bolagsverket är skyldigt att påföra förseningsavgift när årsredovisning inte lämnats in i tid. Vi kan dock påminna om att bolagen har en möjlighet att begära eftergift av förseningsavgiften eller överklaga beslutet. Om skälet till förseningen är kopplat till corona-smitta så kan det naturligtvis utgöra skäl för eftergift. Men det är en bedömning Bolagsverket måste göra i varje enskilt ärende."